

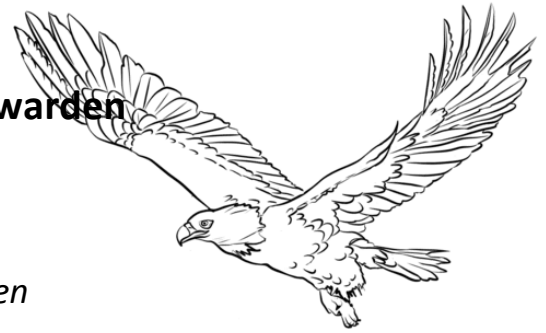
Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

30 juli 2023

Voorganger: Hanna Bruin

Organist: Olchert Clevering

Thema: *Vasthouden en loslaten*

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Zingen *In de Heer schep ik mijn vertrouwen* Taizé
tekst: Pieter Post

* Bemoediging en groet

* Zingen *In de Heer schep ik mijn vertrouwen* Taizé

* Inleiding

* Luisteren *Die mij droeg op adelaarsvleugels* Trijntje Oosterhuis
<https://www.youtube.com/watch?v=kAoeKlscVeQ>

* Gebed

* Zingen *Blijf bij ons, Heer* mel. NL 247
tekst: Geerten van Empel

* Bijbellezing Deut. 32:8-11 en Psalm 91: 1-4

* Zingen *De kracht van uw liefde* NL 891

* Bijbellezing 1 Kor. 13 in een bewerking van Huub Oosterhuis

* Luisteren *Wind beneath my wings* Bette Midler
<https://www.youtube.com/watch?v=OiAzMRKFX3c>

* Overdenking

Broeders en zusters,

Het is nu al bijna veertig jaar geleden dat ik met een internationaal uitwisselingsprogramma van MCC als zogenaamde trainee een jaar in de Verenigde Staten doorbracht. Tijdens dat programma werkte je twee keer een half jaar ergens en woonde je bij een gastgezin. Met dat gezin je naar de kerk. Ik zat het eerste half jaar in Pennsylvania, in de buurt van Philadelphia op een boerderij en ging naar een doopsgezinde kerk, tweede half jaar woonde ik in Oklahoma City en bezocht daar een baptistengemeente. Nu is het in Amerika de gewoonte dat iedereen naar zondagschool gaat; je hebt de kerkdienst met een kindernevendienst en daarna – of daaraan vooraf – heb je zondagschool in verschillende groepen. Het is eigenlijk een soort Bijbelkring, en soms ga je dan ook met je zondagschoolklas op ‘schoolreis’.

In Pennsylvania zijn we zo met de groep een *sermon on the mount* – een preek op de berg, ofwel Bergrede gaan doen. Met een oude schoolbus vertrokken we naar een bergachtig natuurgebied om daar een wandeling te maken, met boven op de berg een overdenking.

Met de zondagschoolgroep in Oklahoma, een groep jongeren van mijn leeftijd, gingen we een weekend naar een zogenaamde *ropes course*, een touwencursus. Een cursus waarbij we allerlei oefeningen deden waarbij je met touwen gezeurd was, zoals het beklimmen van een steile wand en een pad over ladders en kabels die tussen de bomen waren gespannen.

De allereerste oefening was er eentje zonder touwen; een oefening die gelijk de kern van de achterliggende gedachte van het hele weekend samenvatte. We moesten in een dubbele kring staan, iedereen met iemand vlak achter zich, en dan moest de voorste persoon zich achterover laten vallen en erop vertrouwen dat degene die achter hem stond, hem op zou vangen.

Laat ik je zeggen, dat is heel moeilijk. Sommigen lukte het direct, maar de meesten hadden een paar pogingen nodig en paar mensen is het helemaal niet gelukt. Je moet de controle opgeven, je moet je echt inhouden om niet jezelf op te vangen door een voet naar achteren te zetten. Het is heel moeilijk om zo volkomen op je oefeningspartner achter je te vertrouwen, dat je jezelf durft los te laten.

Op dezelfde manier moest je er bij de andere oefeningen dus op vertrouwen dat je partner het touw waarmee je gezeurd was, vast zou houden en je op de juiste wijze op zou vangen als je viel.

Op een of andere manier was dat makkelijker – tenminste voor mij. Je kon je partner aan het andere eind zien, je kon die lichte spanning op het touw voelen die aangaf: er is iemand daar beneden, onder mij die me opvangt.

Je blind achterover te laten vallen, zonder te weten **of** er iemand staat om je op te vangen en of die persoon er ook klaar voor is en het **kan**, was voor mij veel lastiger.

En dat beeld kwam bij me op bij de Bijbeltekst en het lied over de adelaar die haar jong opvangt.

Wat een prachtig beeld – een adelaar die haar jongen opvangt terwijl ze leren vliegen. Ik zie het een *skries* of *ljjip* nog niet doen. Maar aan de andere kant; die grutto en kievit hoeven het ook niet te doen. Hun jongen leren vliegen door van de grond op te fladderen, eerst amper een paar centimeters omhoog.

Een arendsjong zit in een nest aan een hoge rotswand tientallen meters boven de grond. Daar is die eerste wickslag uit het nest ook echt een sprong in het diepe – een *leap of faith*, een sprong in het vertrouwen en het geloof dat zijn vleugels hem zullen dragen.

Sceptisch vraag je je af of een adelaar dat ook werkelijk doet – haar jongen opvangen en dragen. Ik heb het de zeearenden van de Alde Feanen nooit zien doen. Het lijkt ongelooflijk, en toch ...

Een paar dagen geleden zag ik op televisie een programma over een paar otterfamilies, waarbij de ouders de jongen een zetje geven het water in en dan in de buurt blijven ze op te tillen en eruit te slepen als het even niet lukt. Want jonge ottertjes moeten leren zwemmen.

Dus waarom zou een adelaar niet iets dergelijks doen? Zou het waar kunnen zijn?

En dan ga je op internet op zoek – draagt een arend werkelijk haar jong? En natuurlijk zijn er anderen geweest die met die Bijbeltekst in de hand, diezelfde vraag stelden.

Wat blijkt; er zijn inderdaad waarnemingen van.

Een verslag van een Amerikaanse ornitholoog uit 1937: *De moeder vloog op uit het nest in de rotsen, ze hield het jong ruw vast en liet hem vallen, ik zou zeggen zo'n 25 meter. Daarna dook ze met gespreide vleugels onder hem door en hij streek neer op haar rug. Vervolgens zweefde ze met hem naar de top van de kloof en herhaalde het proces. Op een keer laste ze tussen twee vluchten een pauze in van zo'n vijftien minuten. Ik denk dat het verste dat ze hem liet vallen ongeveer 45 meter was. Mijn vader en ik keken meer dan een uur geboeid toe ...*

En een Britse ornitholoog uit 1934 vertelt iets dergelijks: *Onze gids behoorde tot een klein gezelschap dat heeft gezien hoe de steenarend zijn jongen leert vliegen. Hij kon het geloof ondersteunen dat de oudervogels, nadat ze het jong hadden aangespoord en soms de lucht in hadden geduwd, er*

onderdoor doken en de spartelende beginner een moment op hun vleugels en rug lieten rusten. (...) Toen we navraag deden, zei onze gids, dat elke zin van het vers in Deut. 32: 11 (dat hij niet kende) klopte, behalve de eerste. Hij had het allemaal gezien, behalve het in beweging brengen van het nest.

Natuurlijk kun je hier allemaal wetenschappelijke theorieën op loslaten. Waarom arenden dat doen en het voortbestaan van de soort enzovoort ... maar dat doet afbreuk aan het beeld en geeft niet weer wat Bijbeltekst ons mee wil geven.

En ook niet wat impliciet in die tekst ligt, maar wat Oosterhuis expliciet maakt en in woorden vat: *totdat ik vliegen kon op eigen kracht ...*

Betekent dat dan dat God er niet meer zal zijn, als we kunnen vliegen?

Dat Hij dan wegvliegt en ons aan ons lot overlaat?

Zeker niet – het is geen momentopname. De Bijbelschrijver wil een beeld geven van blijvende zorg en bescherming.

Een adelaar die waakt over haar nest, zoals de NBV het weergeeft, maar die er ook aan schudt, zoals de NBG het vertaalt. Wakend en beschermend, maar ook aansporend om het nest te verlaten en zelf de vleugels uit te slaan. **Zonder** dat daarmee de bescherming wegvalt.

Zoals Psalm 91 ook zegt: er is altijd weer een plek onder die vleugels. *Onder zijn veren mag je schuilen, als een schild staat zijn trouw om je heen.*

Je kunt niet eeuwig in het nest blijven zitten. Je moet eens je vleugels uitslaan en op eigen kracht vliegen.

Gods liefde houdt je vast, maar spoort je ook aan om die sprong in het diepe te maken. Want liefde is niet alleen vasthouden, maar ook loslaten. Op het juiste moment. Er **zijn** als het even niet lukt, maar niet inperken en omknellen om voor ieder gevaar te beschermen.

Ik kwam deze gelijkenis tegen:

Als je je hand vult met fijn zand en je sluit je hand zal het zand tussen je vingers door glijpen. Hoe harder je knijpt hoe meer zand zal verdwijnen en als je je hand opent, zal je merken dat er bijna geen zand meer in ligt. Maar als je je hand vult met zand en hem openhoudt als een schaal, zal je merken dat al het zand blijft liggen en steeds helderder gaat schitteren in het licht.

Zo is het de liefde: hoe sterker je probeert iemand vast te houden, hoe meer die door je handen heen zal wegglijpen. Liefde perkt niet in, maar – om met Huub Oosterhuis te spreken in zijn verwoording van 1 Korinthen 13: Liefde is ruimte geven, tijd laten ...

Is goedheid, geduld.

Liefde is niet kleinzielig,

jaloers, hebzuchtig.

Liefde laat zich niet gelden,

ijdel, grof, ongenaakbaar.

Wie liefheeft is niet belust op zichzelf.

Wie liefheeft gaat niet vooraan staan, maar loopt dat ene stapje erachter, waar Bette Midler van zingt – *You always walked a step behind*. Liefde geeft de ander de ruimte om te groeien en te stralen.

En daarmee kom ik op het tweede aspect van die touwencursus in Oklahoma destijds. Ik herinner me vooral de nadruk die werd gelegd op het vertrouwen dat je moest hebben op een ander, en vooral op God. Dat je jezelf moest leren loslaten, omdat je in Gods handen veilig bent.

Maar gaandeweg besef ik, dat het ook ging om zelf betrouwbaar te zijn – hoewel dat niet met zoveel woorden werd gezegd. Om iemand te zijn waarop de ander kan vertrouwen. Jouw aanwezigheid zorgde ervoor, dat de ander zich kon laten vallen, tegen een steile wand op kon klimmen en de sprong kon wagen. Maar dan moest je er wel **zijn**. Niet er simpelweg staan, maar er met je hele aandacht bij zijn. Vangen waar nodig, maar ook het touw laten vieren wanneer er ruimte nodig is. Aanmoedigen en verder helpen. Wel beschermen, maar niet terughouden. Vasthouden en loslaten, om uiteindelijk vrij te vliegen.

Ik weet nog dat het pad door de bomen eindigde op een platvorm met een schommel van zo'n zeven meter hoog. Je ging erop zitten en dan kreeg je een klein zetje en het was alsof je vloog. Met de veiligheid van de kettingen en een stevige houten plank als stoeltje onder je.

Een van onze groep had hoogtevrees, maar met de aanmoedigen en de hulp van de instructeur slaagde ze erin zichzelf te overwinnen en het hele parcours door het bos af te leggen. Ze zat daar zeker een kwartier op de schommel op dat platform – ja, duw maar ... NEE, nee toch niet ... en uiteindelijk was het JA en ze vloog ...

Vertrouwen op een ander, op God en uiteindelijk zelfvertrouwen, tot ze vliegen kon.

En dan heb ik nog één aspect in dit vertrouwen en te vertrouwen zijn: herkennen en erkennen dat je iemand nodig hebt om op terug te vallen. Dat je het niet alleen kunt. Dat er iemand is die jou heeft gedragen en gesteund.

En zo zingt Bette Midler: *Have I ever told you, you're my hero?*

Heb ik je ooit verteld dat jij mijn held bent? Door jou kan ik vliegen, hoger dan een adelaar, want jij bent de wind onder mijn vleugels.

En dat is dus ook herkennen en erkennen **wie** jou heeft geholpen, wie je dat ene zetje heeft gegeven om het nest te verlaten, wie jou vleugels heeft gegeven, wie de wind onder je wieken is geweest – of nog steeds is. En dat ook ronduit te zeggen.

Ouders, leraar, een predikant of zomaar een voorbijganger die net met een paar woorden je het vertrouwen gaf. En wij dopers aarzelen vaak om God in dit rijtje te noemen – we willen niet evangeliserend overkomen – maar uit deze hele tentoonstelling blijkt dat God er toch telkens onder vliegt; als moeder adelaar die ons ondervangt en weer opgooit, totdat we vliegen kunnen op eigen kracht.

Amen

* Orgelspel

* Open ruimte

* Voorbeden / gebed

Afgewisseld met

Spreid uw dragende vleugels

EL 97

* Collecte voor de Vreugdekinderen

Sinds 2011 ondersteunt onze gemeente een klein kindertehuis bij Bloemfontein in Zuid-Afrika, waar door hun ouders verstoten kinderen met hiv worden opgevangen. Bonne Doller en Jelle Krol hebben contact en bezoeken het kindertehuis regelmatig. Geld blijft hier hard nodig. U kunt dit doel ook steunen door eenmalig of periodiek een bedrag over te maken naar de Doopsgezinde Gemeente; dat geld wordt dan van tijd tot tijd naar Zuid-Afrika overgemaakt.

* Slotlied *Ga met God* NL/FNL 416

* Zegenbede
Vervuld van uw zegen NL 425

We doven de kaars en nemen in ons binnenste het licht met ons mee naar huis.

* * * * *

Mededelingen

Geef u op voor het Gemeenteweekend van 7-9 oktober. Informatie is te vinden in de Onderweg en er liggen opgaveformulieren achter in de kerk.

Als u via een bank-app aan de collecte wilt bijdragen, dan kan dat met deze QR-code:

De diensten worden op video opgenomen en zijn via de website van de gemeente, onder het menu 'Archief Vieringen' tot de daaropvolgende zondag te bekijken.

📄 www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Mededelingen voor de liturgie graag uiterlijk vrijdag 12.00 uur e-mailen naar: hannabruin@gmail.com en ellesfeenstra@outlook.com

Bovenstaande mededelingen vindt u ook op 📄 www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Liederen (NL/FNL) overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk / Lieteboek – sjonge en bidde thús en yn tsjerke*

Liederen (EL) overgenomen uit *Eva's lied*